

TS. LÊ VINH DANH

TIỀN

VÀ HOẠT ĐỘNG

NGÂN HÀNG

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

LÊ VINH DANH

**TIỀN VÀ HOẠT ĐỘNG
NGÂN HÀNG**

NHÀ XUẤT BẢN TÀI CHÍNH

MỤC LỤC

LỜI NHÀ XUẤT BẢN	11
LỜI NÓI ĐẦU	13
PHẦN 1. TIỀN TỆ, CHỨC NĂNG VÀ VAI TRÒ	17
Chương 1. LỊCH SỬ RA ĐỜI CỦA TIỀN TỆ	20
1.1. SƠ LƯỢC LỊCH SỬ.....	20
1.2. SỰ PHÁT TRIỂN CỦA TIỀN TỆ.....	25
Chương 2. HỆ THỐNG TIỀN TỆ	30
2.1. CÁC LOẠI TIỀN TỆ HIỆN NAY.....	30
2.1.1. TIỀN CÓ GIÁ TRỊ THỰC.....	30
2.1.2. TIỀN QUI ƯỚC.....	32
2.2. HỆ THỐNG TIỀN TỆ HIỆN NAY.....	45
2.2.1. TIỀN MẠNH.....	47
2.2.2. CÁC LOẠI TIỀN – TÀI SẢN KHÁC.....	50
2.3. TIỀN TỆ TRONG TƯƠNG LAI.....	59
Chương 3. CHỨC NĂNG VÀ VAI TRÒ CỦA TIỀN TỆ	64
3.1. PHƯƠNG TIỆN TRAO ĐỔI.....	64
3.2. PHƯƠNG TIỆN BẢO TỒN GIÁ TRỊ.....	67
3.3. ĐƠN VỊ TÍNH TOÁN.....	69
3.4. PHƯƠNG TIỆN THANH TOÁN.....	70
3.5. CÔNG CỤ ĐỂ ĐIỀU TIẾT KINH TẾ.....	71
PHẦN 2. HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG	74
Chương 4. LỊCH SỬ HÌNH THÀNH HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG	77
4.1. HOẠT ĐỘNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG SƠ KHAI.....	78
4.2. HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG GIAI ĐOẠN II.....	81
4.3. HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG GIAI ĐOẠN III.....	88
4.4. NGÂN HÀNG TRONG GIAI ĐOẠN HIỆN ĐẠI.....	91
Chương 5. HỆ THỐNG NGÂN HÀNG HIỆN NAY	97
5.1. HỆ THỐNG NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG.....	97

5.1.1. TÍNH CHẤT VÀ CƠ CẤU TỔ CHỨC CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG.....	98
5.1.2. MẠNG LƯỚI CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG:	115
5.2. HỆ THỐNG NGÂN HÀNG TRUNG GIAN	119
5.2.1. CÁC LOẠI NGÂN HÀNG TRUNG GIAN	121
5.2.2. CƠ CẤU TỔ CHỨC VÀ MẠNG LƯỚI.....	132
5.3. CÁC TỔ CHỨC TRUNG GIAN TÀI CHÍNH KHÁC.....	136
5.3.1. CÁC TỔ CHỨC TÍN DỤNG.....	137
5.3.2. HIỆP HỘI CHO VAY VÀ TIẾT KIỆM.....	141
5.3.3. CÁC CÔNG TY BẢO HIỂM.....	144
5.3.4. CÁC CÔNG TY TÀI CHÍNH.....	146
5.3.5. CÁC QUỸ TƯƠNG TRỢ	147
5.3.6. CÁC QUỸ TRỢ CẤP VÀ HỮU TRÍ.....	148
5.3.7. CÁC CÔNG TY KINH DOANH VÀ MÔI GIỚI CHỨNG KHOÁN.....	149
Chương 6. HOẠT ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG.....	154
6.1. PHÁT HÀNH TIỀN.....	154
6.1.1. NGUYÊN LÝ CỦA VIỆC PHÁT HÀNH TIỀN.....	154
6.1.2. CÁC CÁCH PHÁT HÀNH TIỀN	160
6.2. CHỦ NGÂN HÀNG CỦA CÁC NGÂN HÀNG TRUNG GIAN.....	169
6.2.1. TRUNG TÂM THANH TOÁN, CHUYỂN NHƯỢNG, BÙ TRỪ CỦA CÁC NGÂN HÀNG TRUNG GIAN	169
6.2.2. QUẢN LÝ HOẠT ĐỘNG DỰ TRỮ BẮT BUỘC CỦA HỆ THỐNG NGÂN HÀNG TRUNG GIAN:.....	172
6.2.3. CỨU CẢNH CHO VAY CUỐI CÙNG CỦA HỆ THỐNG NGÂN HÀNG TRUNG GIAN	180
6.3. CHỦ NGÂN HÀNG CỦA CHÍNH PHỦ.....	185
6.3.1. MỞ TÀI KHOẢN VÀ ĐẠI LÝ TÀI CHÍNH CHO CHÍNH PHỦ.....	185
6.3.2. CỐ VẤN VỀ CÁC CHÍNH SÁCH TÀI CHÍNH CHO CHÍNH PHỦ	190
6.4. QUẢN LÝ DỰ TRỮ QUỐC GIA.....	191
6.5. QUẢN LÝ HỆ THỐNG TÀI CHÍNH QUỐC GIA.....	196
6.6. ĐIỀU TIẾT KINH TẾ VĨ MÔ	199
6.7. LỢI TỨC VÀ CHI TIÊU.....	202

Chương 7. HOẠT ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG TRUNG GIAN.	208
7.1. BALANCE SHEET VÀ NHỮNG HOẠT ĐỘNG BƯỚC ĐẦU CỦA MỘT NGÂN HÀNG	209
7.2. PHÂN LOẠI VÀ QUẢN LÝ TÀI SẢN NỢ.....	216
7.2.1. TIỀN GỬI KHÔNG KỲ HẠN	217
7.2.2. TIỀN GỬI CÓ KỲ HẠN VÀ TIẾT KIỆM	222
7.2.3. CÁC KHOẢN VAY NGẮN HẠN TỪ THỊ TRƯỜNG	226
7.2.4. VAY CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG.....	233
7.2.5. VỐN CỔ PHẦN VÀ CÁC KHOẢN VAY TỪ CÔNG TY ME	234
7.3. PHÂN LOẠI VÀ QUẢN LÝ TÀI SẢN CÓ	237
7.3.1. DỰ TRỮ TIỀN MẶT	238
7.3.2. ĐẦU TƯ VÀO CHỨNG KHOÁN	262
7.3.3. CHO VAY	266
7.3.4. CÁC LOẠI TÀI SẢN CÓ KHÁC	275
7.4. LÃI SUẤT VÀ VẤN ĐỀ TỐI ĐA HÓA LỢI NHUẬN	279
7.4.1. LÃI SUẤT	280
7.4.2. VẤN ĐỀ TỐI ĐA HÓA LỢI NHUẬN	297
7.5. VỐN CỔ PHẦN, THANH KHOẢN VÀ KHẢ NĂNG CHI TRẢ	307
7.5.1. DỰ TRỮ VÀ THANH KHOẢN	307
7.5.2. ER VÀ CÔNG THỨC BAUMOL - TOBIN	310
7.5.3. VỐN CỔ PHẦN, KHẢ NĂNG CHI TRẢ VÀ TÌNH TRẠNG PHÁ SẢN	311
7.6. BÁO CÁO HÀNG NĂM	322
Chương 8. HOẠT ĐỘNG CỦA THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH	
- CHỨNG KHOÁN	325
8.1. HÀNG HÓA CỦA THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH.....	327
8.1.1. KHÁI NIỆM.....	327
8.1.2. CÁC LOẠI HÀNG HÓA	333
8.2. CÁC LOẠI THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH-CHỨNG KHOÁN.....	352
8.2.1. PHÂN LOẠI THEO CẤP ĐỘ MUA BÁN	352
8.2.2. PHÂN LOẠI THEO ĐẶC TRƯNG CỦA HÀNG HÓA	356
8.3. HOẠT ĐỘNG CỦA THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH	363
8.3.1. CHỦ THỂ CỦA THỊ TRƯỜNG	364
8.3.2. MUA VÀ BÁN TRÊN THỊ TRƯỜNG	379

8.3.3. QUYẾT ĐỊNH CỦA NHÀ ĐẦU TƯ CUỐI CÙNG.....	395
8.4. HOẠT ĐỘNG CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG TRÊN THỊ TRƯỜNG TÀI CHÍNH.....	411
8.4.1. MUA BÁN ĐỨT.....	412
8.4.2. MUA, BÁN THEO THỎA THUẬN MUA LẠI VÀ CHUYỂN DỊCH TƯƠNG ĐƯƠNG.....	413
PHẦN 3. TIỀN TỆ VÀ TÀI CHÍNH QUỐC TẾ.....	418
Chương 9. HỆ THỐNG TIỀN TỆ QUỐC TẾ.....	421
9.1. LỊCH SỬ CỦA HỆ THỐNG TIỀN TỆ QUỐC TẾ CẬN ĐẠI.....	421
9.1.1. CHẾ ĐỘ BẢN VỊ VÀNG.....	421
9.1.2. THỎA THUẬN BRETTON WOODS & TỶ GIÁ TRAO ĐỔI CỐ ĐỊNH.....	426
9.2. HỆ THỐNG TIỀN TỆ QUỐC TẾ HIỆN ĐẠI.....	431
9.2.1. TỶ GIÁ TRAO ĐỔI LINH HOẠT.....	431
9.2.2. THỊ TRƯỜNG NGOẠI TỆ VÀ SỰ XÁC ĐỊNH TỶ GIÁ... TÓM TẮT.....	438 495
Chương 10. THANH TOÁN QUỐC TẾ.....	498
10.1. CÁN CÂN THANH TOÁN QUỐC GIA.....	499
10.1.1. KHÁI NIỆM.....	499
10.1.2. TÍNH CHẤT.....	499
10.1.3. PHƯƠNG THỨC GHI CHÉP TRÊN CÁN CÂN THANH TOÁN.....	500
10.1.4. THÀNH PHẦN CỦA CÁN CÂN THANH TOÁN.....	502
10.2. TÀI KHOẢN ĐẦU TƯ LIÊN QUỐC GIA.....	510
10.2.1. ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP.....	511
10.2.2. ĐẦU TƯ THEO DANH MỤC.....	512
10.2.3. CHUYỂN VỐN NGẮN HẠN.....	513
10.2.4. CÁC HÌNH THỨC ĐẦU TƯ KHÁC.....	514
10.3. CÁC KHOẢN SAI SÓT VÀ KHÔNG CHÍNH XÁC.....	514
PHẦN IV. TIỀN - HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG TRONG NỀN KINH TẾ.....	521
Chương 11. CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ.....	522
11.1. KHÁI NIỆM VỀ CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ.....	522
11.2. CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ VÀ VẤN ĐỀ CUNG ỨNG TIỀN.....	523

11.2.1. NHU CẦU VỀ TIỀN TỆ	524
11.2.2. CÁC CÁCH ĐỊNH LƯỢNG NHU CẦU VỀ TIỀN	525
11.2.3. QUAN ĐIỂM CỦA JOHN MAYNARD KEYNES	534
11.2.4. LÝ THUYẾT ĐỊNH LƯỢNG CỦA MILTON FRIEDMAN.....	538
Chương 12. TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ.....	546
12.1. LÝ THUYẾT CỦA JOHN MAYNARD KEYNES	547
12.1.1. TÁC ĐỘNG CỦA LÃI SUẤT ĐẾN SẢN LƯỢNG QUỐC GIA	547
12.1.2. HỒN HỢP ISLM VÀ CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ	553
12.2. LẠM PHÁT.....	558
12.2.1. BẢN CHẤT CỦA LẠM PHÁT	558
12.2.2. NGUYÊN NHÂN CỦA LẠM PHÁT	567
12.2.3. HẬU QUẢ HAY CÁI GIÁ CỦA LẠM PHÁT	580
12.3. LẠM PHÁT – SUY THOÁI.....	591
12.3.1. LẠM PHÁT SUY THOÁI DO CHI PHÍ ĐẨY.....	592
12.3.2. LẠM PHÁT SUY THOÁI DO CUNG ỨNG TIỀN TĂNG	593
12.3.3. SUY THOÁI TỪ CÁC NGUYÊN NHÂN KHÁC	594
Chương 13. CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ VÀ VAI TRÒ ĐIỀU TIẾT KINH TẾ CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG.....	598
13.1. KHÁI QUÁT LẠI ẢNH HƯỞNG CỦA CUNG ỨNG TIỀN ĐẾN NỀN KINH TẾ	599
13.2. VAI TRÒ ĐIỀU TIẾT KINH TẾ CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG	602
13.2.1. MỤC TIÊU CỦA ĐIỀU TIẾT	602
13.2.2. CÁC PHƯƠNG THỨC ĐIỀU TIẾT KINH TẾ HIỆN NAY:.....	604
13.2.3. CÁC CÔNG CỤ CỦA ĐIỀU TIẾT.....	615
13.3 KINH NGHIỆM ĐIỀU TIẾT KINH TẾ CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG ĐỨC (DEUTSCHE BUNDES BANK).....	622
13.3.1. TỔNG QUAN QUÁ TRÌNH ĐIỀU TIẾT KINH TẾ CỦA DEUTSCHE BUNDESBANK (DBB) TỪ NĂM 1980 ĐẾN 1996.....	623
13.3.2. QUÁ TRÌNH SỬ DỤNG CÁC CÔNG CỤ ĐỂ ĐIỀU TIẾT KINH TẾ.....	626
13.3.3. KẾT LUẬN	666

Chương 14. CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ VÀ CHÍNH TRỊ	670
14.1. CHU KỲ CHÍNH TRỊ VÀ CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ.....	671
14.2. TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH TRỊ ĐẾN CHÍNH SÁCH TIỀN TỆ	676
14.2.1. NGUYÊN NHÂN TÁC ĐỘNG	676
14.2.2.. CÁC HÌNH THỨC TÁC ĐỘNG CỦA CHÍNH TRỊ.....	677
14.3. MỨC ĐỘ ĐỘC LẬP CỦA NGÂN HÀNG TRUNG ƯƠNG VÀ TÌNH HÌNH KINH TẾ.....	682
14.4. TƯƠNG LAI CỦA HOẠT ĐỘNG NGÂN HÀNG.....	684
THƯ MỤC THAM KHẢO & TÀI LIỆU GỢI Ý ĐỌC THÊM ...	687
PHẦN DÀNH CHO SINH VIÊN.....	702

LỜI NHÀ XUẤT BẢN

Trong công cuộc đổi mới hiện nay, trên đất nước ta đang diễn ra sôi động quá trình phát triển nền kinh tế hàng hóa nhiều thành phần vận động theo cơ chế thị trường có sự quản lý của nhà nước theo định hướng xã hội chủ nghĩa. Điều đó đòi hỏi phải nghiên cứu một cách có hệ thống nhiều lĩnh vực hoạt động kinh tế theo cơ chế mới trong đó một lĩnh vực có vị trí hết sức quan trọng, là lĩnh vực tiền tệ - ngân hàng. Bởi vì, tiền tệ - ngân hàng là hệ thống thần kinh của nền kinh tế. Nó có vai trò rất to lớn trong việc thúc đẩy tăng trưởng kinh tế bền vững. Kinh nghiệm phát triển kinh tế của các nước đã chỉ ra rằng, mỗi bước thăng trầm của nền kinh tế đều có nguyên nhân sâu xa gắn liền với chính sách tiền tệ và hoạt động ngân hàng.

Việc nghiên cứu và tham khảo kinh nghiệm của các nước trên thế giới trong lĩnh vực này - tiền tệ và ngân hàng - vận dụng vào hoàn cảnh nước ta, để lựa chọn con đường, phương tiện phát triển nhanh hơn, chống nguy cơ tụt hậu về kinh tế đang đặt ra ngày càng bức xúc.

Lâu nay những cuốn sách về chính sách tiền tệ và hoạt động ngân hàng bằng tiếng Việt có mặt trên các thư viện, tủ sách của các cơ quan nghiên cứu, trường học, hiếm có cuốn nào có thể thay thế cho cuốn sách mà bạn đọc đang có trong tay - Tiền và hoạt động ngân hàng - của tác giả Lê Vinh Danh, Giảng viên Trường đại học đại cương thuộc Đại học quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh bảo vệ luận án đề tài: "Sự điều tiết kinh tế vĩ mô của Ngân hàng trung ương".

Cuốn sách là một **chuyên khảo tương đối có hệ thống** về tiền tệ và hoạt động ngân hàng với nguồn tài liệu khá phong phú, cập nhật. Bằng một phong cách tiếp cận riêng, tác giả đã trình bày khá sinh động, có tính chất phổ thông hóa lịch sử quá trình phát sinh, phát triển cũng như chức năng vai trò của tiền tệ và hoạt động ngân hàng cùng những kinh nghiệm quản lý, điều tiết của một số ngân hàng lớn của các nước trên thế giới. Cuốn sách cần dùng cho sinh viên và tất cả những ai quan tâm đến lĩnh vực tiền tệ - ngân hàng với tư